

תורת הקרבנות

בגיליון:

משקפיים האם יש בהם יתור בגדים

מצות לינה בהקרבת קרבן

קומץ שהקטירו על מזבח הפנימי

מזבח שנעקר מקטירין במקומו

דיני הקמיצה

האם מותר לעשות מליקה בעוף טהור כדי להתלמד

קומץ ע"מ שלא להתיר שיריים

בענין שלא לשמה במנחת חינוך

מנחות אליבא דהלכתא

בספר נהרי אש מסופר מפי הגאון ר' פנחס הירשפרונג זצ"ל שסיפר: הגני זוכר את היום שהגאון ר' שמעולה מזליחוב זצ"ל הי"ד בא ללובלין. הוא ז"ל בא באמצע הסעודה הי' זאת ביום ב' וכו'.

והיו עוסקים בכמה דברים מענין מנחות, כי היו לומדים אז בהישיבה מסכת מנחות. אח"כ בא ר' שמעולה לבהמ"ד של הישיבה, וסובבנו אותו בהלכות וקושיות, וכמעט כולם היו בקיאים במס' זאת מסכת מנחות, אבל לאחר כל הקושיות ששאלנו מאתו ז"ל, שאל אותנו כי אנחנו נאמר לו איך עושים מנחה, כלומר כי למשל הוא כהן ואינו יודע איך לעשות כל סדר המנחה, ואנחנו לומדים ובקיאים בעיני מנחות נלמד אותו איך לעשות מנחה מהחל עד גמירא, כמובן לא יכולנו לסדר עשית המנחה בכלל הפרטים הרבים, עד שרבי שמעולה פתח ואמר כל סדר המנחה בבקיאיות וסדר נפלא, וממש ראינו כי כל התורה הי' אצלו מסודר כמנחם בקופסא עכ"ד.

עיונים בהלכה

פסקי רבותינו זצ"ל ויבלחט"א

בענין משקפיים אי הוי יתור בגדים

בספר חשוקי חמד (סנהדרין לו:) כתב הגר"י זילברשטיין שליט"א שהגר"ח קניבסקי שליט"א אמר שמשקפיים לא הוי יתור בגדים, כיון שאין בהם ג' על ג'.

והביא עוד שבספר דרך חכמה (פ"י מהלכות כלי המקדש ה"ג ביאור הלכה ד"ה מניח) כתב שלכך לא הוי תפילין יתור בגדים, מפני שאין בהם ג' על ג', ומה שכתב הרמב"ם (שם ה"ח) דצלצול קטן הואיל וחשוב הוי יתור בגדים אפילו בפחות מג' על ג', י"ל שכיון שהוא חשוב הוי בגד והיינו מפני שצריך להשתמש בו, אבל תפילין שאינו לצורך בגד אלא לצורך מצוה, והוא תכשיט ולא בגד, אינו נחשב יתור בגדים. ומה שנאמר בשבת (דף סא ע"ב) תפילין דרך מלבוש, אין הכוונה שהוא בגד אלא שהוא דרך לבישה, אבל בגד לא הוי. עכ"ד. וסיים בחשוקי חמד שכמו כן אפשר לומר על משקפיים, שהוא דרך מלבוש, אך אינו בגד.

וכן דעת הגר"נ קרליץ שליט"א שמשקפיים אינם נחשבים בגד ואין בזה ייתור בגדים, כמובא בספר לכבוד ולתפארת (עמ' צט). והביא שכן כתב לו הגר"א נבצל שליט"א במכתב (בתחילת הספר) שמשקפיים אינם ייתור בגדים. וכן הביא משו"ת באר שרים להגר"ר אברהם יפה שלזינגר שליט"א (ליקוטים סי' כ"ג) שהאריך בזה והעלה שמשקפיים אין בהם משום ייתור בגדים.

***

אכן בשו"ת דברי מלכאל (ח"ד סי' ל"א) כתב שנראה שהכהן היה אסור ללבוש בתי עיניים בשעת עבודה כיון דהוי כתוספות בגדים.

וכן נתבאר באילת השחר זבחים יט. שלדעת הר"ש באהלות פ"א מ"ב ור"ת בתוס' נזיר נד: ד"ה ת"ש שכלי מתכות נקראים בגד, גם משקפיים הוו יתור בגדים, (אולם דן בזה מפני שאין בהם ג' על ג' ולא דמי לציץ דחשיב). ושנה דבריו באילת השחר על התורה (ויקרא כ"א י"ח) וז"ל: יל"ע אם כהן שלא רואה טוב כשר לעבודה, והרמב"ם הל' ביאת מקדש פ"ח ה"ו כתב מי שמקבץ ריסי עיניו בשעה שהוא רוצה לדקדק בראי' הוא בכלל המומים שבעין. ויל"ע כמה השיעור של חלישות הראיה שיחשב למום. אמנם לעבוד עם משקפיים א"א אפי' אם זה לא נחשב למום משום שזה יתור בגדים.

וכמו כן כתב בספר לכבוד ולתפארת הנ"ל (עמ' צט) שהגרא"ל שטיינמן זצוק"ל אמר לו בעל פה, שמשקפיים הם יתור בגדים, והיינו לשיטת ר"ת בתוס' נזיר נד: ד"ה ת"ש שכלי מתכות נקראים בגד, [ויתכן שיש ראשונים שחולקים בזה, עיין ראב"ע ובעל הטורים שמות כ"ח ד' ומגדל עוז פ"ז מנזירות ה"ח]. והביא עוד ששאל זאת גם להגר"ש אלישיב זצוק"ל והשיב שמשקפיים נחשבים בגד ויש בזה משום יתור בגדים. [ועי"ש עוד ובחשוקי חמד שם מהי דעת הגר"ש לענין חולשת ראייה באיזה שיעור נחשב מום בכהן].

ועי"ש עוד שהגר"ח קניבסקי שליט"א כתב לו במכתב שלכאן הוי ייתור בגדים, וחשיב בגד כיון שעל ידו רואים כראוי. וכן כתב בשמו הגר"א דינו שליט"א בגליון מים חיים מס' 330 שיצא לאור לאחרונה.

ולענין עדשות מגע, יש לדון שכיון שאינם עשויים ממתכת, לכו"ע לא חשיבי בגד, [ואפשר שגם משקפיים שאין בהם כלל מסגרת מתכת, אין דינם ככלי מתכת לענין זה], וצ"ע.

דיני קמיצת המנחות

לרגל לימוד מסכת מנחות בדף היומי

דיני קמיצה

הרה"ג רבי שמעון א. שליט"א

- א. קודם הקמיצה מסלק הלבונה לצד הכלי¹.
- ב. הקמיצה ממקום הסולת והשמץ ולכתחילה יקמוץ מקום שנתרבה שמנה².
- ג. כיצד קומץ חופה ג' אצבעותיו עד פס ידו ולשיטת הרמב"ם בכל ידו³.
- ד. כל מה שבולט הוא משיירי המנחה והוא יתר ואם לא מחוק פסול⁴.
- ה. לפי השיטות שהקמיצה בג' אצבעות המחיקה בגודל ובזרת והוא עבודה ובעי בימין באותו כהן⁵.
- ו. כל הסולת שבגב ידו לא שייך לקמיצה ואפשר למחוק בשמאל וע"י כהן אחר⁶.
- ז. לפי השיטות שקמיצה בג' אצבעות יל"ע מה הדין קמץ בד' אצבעות ומחק⁷.

- 1 סוטה י"ד ב' ו"כ הרמב"ם מעה"ק פי"ג הי"ב, והטעם שאם קמץ ועלה בידו קורט לבונה פסול שהיה קמץ היתר כדאיתא מנחות ו' א'.
- 2 תוספתא מנחות שלא ממקום השמן פסול.
- 3 סוטה י"ד ב' ו"כ חזו"א מנחות (כ"ה י"ב ד"ה נראה) שלא מעכב בדיעבד.
- 4 מנחות י"א א' א' בס"ד איתא כדקמצי אינשי והיינו בכל היד והגמ' מק' מברייתא ומשני ג' אצבעות והזרת למחיקה וכן לכאו' מסקנת הגמ', וכן פירש רש"י ופסקי הרי"ד ובחידושים ע"ש הרשב"א ו"כ סמ"ג (מ"ע קפ"ו) ור' אליקים ומאירי יומא ורע"ב שם, וראב"ד תו"כ.
- 5 הרמב"ם (מעה"ק פי"ג הי"ג) כ' ז"ל כיצד קומצין מנחות הנקמצות. כדרך שקומץ כל האדם פושט אצבעותיו על פס ידו וקומץ ע"כ, ולא הזכיר שהוא בג' אצבעות ולא הזכיר מחיקה, ועי' בכ"מ שהק' על דבריו והביא מהרמב"ם בפה"מ שמקנת הגמ' שקמיצה כדקמצי אינשי ולא דבריו האומר עבודה קשה שבמקדש.
- 6 רש"י מנחות י"א א' ד"ה להשוות.
- 7 כן מבואר בגמ' שם שבמחבת ומרשתת הוה עבודה קשה וכל העבודה קשה הוא בגלל המחיקה ולכן בסולת שאין מחיקה לא הוה עבודה קשה (וכ"כ תוס' למ"ד מחזיר לסולתן) ולכאו' מה העבודה קשה שיעשה בשמאל או בכהן אחר וע"כ שמבואר שחשיב עבודה ובעי ימין ואותו כהן, וכ"כ תוס' (כתובות ה' ב' זה גודל), ועי' חזו"א (קמא כ"ח ז' שם מוחק) שכ' שאם כהן אחר עושה חשיב כאילו שנכנס הקמח ליד כהן אחר.
- 8 כן נראה שהרי א"א למחוק בימין, ועוד שהרי הוה שירים ולמה שיהיה צריך ימין.
- 9 יל"ע האם מעשה הקמיצה בד' אצבעות וצריך למחוק או שמעשה הקמיצה בג' אצבעות, מיהו בגמ' הוזכר ג' אצבעות וכן בלשונות הראשונים, מיהו עי' מנחות י"א שבס"ד בגמ' קמיצה בד' אצבעות ומקשינן שכ' בברייתא שהקמיצה מתחילה לא מהזרת אלא מהקמיצה ומשני להשוות, ע"כ, ולכאו' הרי בס"ד קמיצה בד' אצבעות ואם להשוות היינו בג' אצבעות ועי' בכתבי הגרי"ז שכ' לפרש שמעשה הקמיצה בעי בד' אצבעות וצריך למחוק ועי"ש שלא הושלם דבריו, מיהו בראשונים לא הוזכר ד' אצבעות וכן בראב"ד (כת"י לתו"כ, מובא במקורות וציונים לרמב"ם פרנקל) כ' בתחילת דבריו שלמסקנת הגמ' קמצי אינשי בג' אצבעות א"כ יל"ע שאדברה אם קמץ בד' אצבעות ומחק לא קמץ כדקמצי אינשי, עוד כ' שם הראב"ד במסקנת דבריו שהיא הלכה למשה מסיני א"כ יל"ד שד' לא הוה קמיצה, וצ"ע, ועי' חזו"א (קמא כ"ח ז') שאם קמץ בד' אצבעות לאו קמיצה ומהני חזרה ויל"ע אי כונתו באופן

- ח. שיעור הקמיצה לפחות ב' זיתים¹⁰.
- ט. יל"ע מה דינו של כהן שידו לא מחזקת ב' זיתים¹¹.
- י. לכתחילה עדיף שהכהן הקומץ תהיה ידו שמינה כדי שלא ישאר מהסולת בין האצבעות שהוא ספק¹².
- יא. קמץ כהן כחוש הניחה הגמ' בספק מה יעשה עם בין הבינים¹³.
- יב. הקמיצה צריך שתהיה מכלי שרת¹⁴.
- יג. בזמן הקמיצה צריך שכל המנחה תהיה בתוך הכלי¹⁵.
- יד. יל"ע אם המחיקה צריכה שתהיה בתוך הכלי שרת¹⁶.
- טו. קומצין מכלי שע"ג קרקע¹⁷.
- טז. אם הכלי אינו באוויר העזרה אלא ע"ג כלי אחר אפשר שהקמיצה פסולה¹⁸.
- יז. קמץ מב' אצבעות או מד' אצבעות (מלבד שיטת הרמב"ם) אינו קמיצה וחוזר וקומץ¹⁹.
- יח. קמיצה בכלי אינו קמיצה²⁰ ויחזור ויקמוץ²¹.
- יט. י"א שלא ימדוד מידת הקומץ ויקמוץ ועי' הערה²².

- שגמר מעשה קמיצה או שגם באופן שתחילת מעשה הקמיצה היה בד' אצבעות לא חשיב קמיצה, וצ"ע.
- 10 מנחות כ"ו ב' ו"כ הרמב"ם (מעה"ק פי"ג הי"ד).
- 11 המל"מ (מעה"ק פי"ג הי"ד) מביא מיר' יומא שפסול והיינו שפסול לכל העבודות דאי לקמיצה פשיטא והניח בצ"ע שהרמב"ם השמיט דין הנ"ל, ובחת"ס או"ח צ"ו כ' שהרמב"ם סבר שאפשר לקמוץ פעמים א"כ כהן ששיעור ידו קטנה יקמוץ פעמים ועי' רמב"ם פסוה"מ פי"א הט"ו שכ' שמהני לקמוץ פעמים והאחרונים התק' בדבריו, מיהו המשל"מ הגיה בדבריו עי"ש,
- 12 יומא מ"ז ב' הגמ' דנה מה דינו של בין הבינים ולמסקנת הגמ' הוה ספק ולכן קמצי שמיני, מיהו כל ספק הגמ' האם חשיב חלק מהקומץ או ששייך לשירים מיהו לא הוה קמץ יתר ובגבו"א הניח בצ"ע,
- 13 ועי' הערה קודמת, ולא נתבאר ברמב"ם דינו, וצ"ע, ובמאירי הביא שיטה שבין הבינים הוה חלק מהקומץ,
- 14 כן מוכח מנחות ז' א' מיקמץ היכי קמץ.
- 15 מנחות ז' א' כגון שהחזירו לביסא גדושה מיקמץ היכי קמץ.
- 16 שהרי אין דין שהשירים יהיו בכלי שרת אלא שלא יהיה שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה, מיהו כיון שהמחיקה חלק ממעשה הקמיצה וממילא בעי שתהיה בתוך כלי שרת, ועי'.
- 17 מנחות ז' ו"כ הרמב"ם מעה"ק פי"ב הי"ג.
- 18 עי' חזו"א (קמא ל' ב') שכ' שבקבלת דם שהניחו ע"ג כלים פסול דלא חשיב אויר עזרה, ולכאו' ה"ה הכא.
- 19 חזו"א (קמא כ"ח ז' שם חופה).
- 20 מנחות י"ט ב' נח' רב ושמואל אי עושה מידה לקומץ או לא ורש"י פירש קמיצה ע"י כלי (וכ"כ ר' אליקים יומא) ודעת רב שלא מהני וכן איתא בפשטות סוגיא דיומא מ"ז א' ובתו"י וריטב"א יומא פירשו באו"א והק' על דברי רש"י שבכה"ג פשיטא שפסול, מיהו הרמב"ם השמיט דין הנ"ל וצ"ע.
- 21 דהרי לאו קמיצה הוא, כ"כ זבח תודה מנחות שם.
- 22 כן פירשו תו"י וריטב"א יומא הנידון מידה לקומץ, עי' בדבריהם שכ' שלא ימדוד קומץ ואח"כ יקמוץ ולכאו' הרי בקמיצה בעי שיהיה במחובר א"כ ודאי לא מהני אלא צ"ל שכיון שכל קמיצה לא שווה ממש לקמיצה קודמת ובעי שהקמיצה תיקבע את מידת הקומץ ולא ע"י קמיצה אחרת, מיהו לפי פרש"י ור' אליקים יל"ד שכשר בכה"ג, ולכאו' לא בעי כלי שרת.

דיני קידוש קומץ

- ל. אחרי הקמיצה צריך לקדש את הקומץ בכלי שרת³⁴, וכשר בכל העזרה³⁵.
- לא. בשעת הקידוש הכלי לא יכול להיות מונח ע"ג קרקע³⁶.
- לב. צריך ליתן הקומץ בתוך הכלי³⁷.
- לג. חציצה בין הקומץ לכלי פוסל מיהו מין במינו לא חוצץ³⁸.
- לד. הדביק הקומץ בדופן הכלי ולא בקרקעיתו בעיא דלא איפשטא³⁹.
- לה. יל"ע אם צריך להניח הקומץ בקרקעית הכלי או אפשר באויר כלי⁴⁰.
- לו. יל"ע אם זרק הקומץ מעל אויר כלי מה דינו⁴¹.
- לז. בכלי שיש לו תון מאחוריו י"א שדינו ככלי חול וי"א שלא יקטיר ואם הקטיר הורצה⁴².
- לח. כלי שהפכו והחיצון נעשה פנים יל"ע אי תוכו חשיב כלי לקידוש⁴³.
- לט. יל"ע אם הכהן הקומץ מסר את הקומץ לכהן כשר אחר שיקדש מה דינו⁴⁴.
- מ. אם הכהן הניח את הקמיצה בכלי חול וכדו' נפסל הקומץ, ולא מהני להחזירו לכלי שרת⁴⁵.
- 34 מנחות כ"ו וכ"כ רמב"ם מעה"ק פי"ג הי"ב.
- 35 זבחים ס"ג ב' וברש"י ובתוס' שם, מיהו שיטת ריב"א (מובא בש"מ שם בהשמטות כ"ז) כ' שקידוש קומץ בעי צפון ויל"ע ממנחות ז' א' וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה תקדוש ולפסול ולכאו' נימא שיחזיר את הקומץ בדרום, וצ"ל שגם בכה"ג נפסל ועי' משמר הלוי (זבחים סי' ק"י).
- 36 מנחות ז' וכ"כ הרמב"ם מעה"ק פי"ב הי"ג.
- 37 מנחות ז' א' כגון שהחזירו לביסא גדושה.
- 38 תוס' מנחות ז' א' וכי.
- 39 מנחות י"א א' עי"ש רש"י שם שפירש הספק על הקידוש, ועי' להלן דעת הרמב"ם.
- 40 לכאו' למה שיהיה צריך להניח בקרקעית הכלי ועוד שהרי אויר שסופו לנוח כמנוח דמי מיהו בכתבי הגר"ז וכן באבני נזר נקטו בפשטות מכח האיבעיא בדף י"א של"א אויר שסופו לנוח כמנוח והניחו בקו' מ"ט, ולו"ד היה מקום לומר שספק הגמ' כיון שהיא לא הנחה כתיקונה מיהו סגי להניח בתוך אויר כלי ועי' תוס' מנחות ז' א' וכי שאפילו שהקומץ לא בקרקעית הכלי כשר, ויל"ע.
- 41 עי' הערה קודמת והכא גרע כיון שהוא לא בתוך אויר כלי, ולכאו' מוכח ממנחות ז' א' מקו' הגמ' וכי מהדר לדוכתיה תקדוש שבכה"ג כשר דאל"כ נימא שהחזיר הקומץ מעל אויר כלי, יל"ע טה"ק שם, אמנם בליקו"ה זבחים כ"ד נקט שפסול, ולפי מש"כ שם יש לדחות הראיה הנ"ל דלמאי דקי"ל קומצין מכלי שע"ג קרקע א"כ הנותן לכלי הוא המקדש ובס"ד דגמ' מיירי למ"ד אין קומצין מכלי שע"ג קרקע והאוחז הכלי הוא המקדש ולכן אף לזרוק מעל אויר כלי מהני.
- 42 מנחות י"א א' הפכיה למנא ודבקה ורש"י כ' שהיינו באופן שיש בית קיבול לאחוריו הכלי, והוה בעיא דלא איפשטא, מיהו תוס' (זבחים פ"ח א' אלא ויומא מ"ח א' בעי רב) הביאו שיטת רבינו חיים שבכה"ג פסול, ועי' רמב"ם שפירש ספק הגמ' על קמיצה ולא על הקידוש.
- 43 רבינו חיים כ' שזהו ספק הגמ' בדבקה לקומץ בדפנא דמנא ויל"ע לפי שא"ר מה הדין בכה"ג.
- 44 חזו"א (קמא כ"ח ב') כ' שכשר מיהו (במנחות כ"א ז') כ' שפסול, וצ"ע.
- 45 מנחות כ"ו ב', דהוה כנשפך מן הצואר על הרצפה דלא מהני לאוספו.

צורת הקמיצה

- כ. מכניס ידו פתוחה בתוך הסולת וחופה ג' אצבעותיו על פס ידו ועי' הערה²³.
- כא. נח' הראשונים בצורת הקמיצה האם מכניס צידי ידיו למנחה וקומץ או שמניח ידו מלמעלה על הקמח וקומץ²⁴, ועי' הערה²⁵.
- כב. אם הניח ידו על הסולת [והיינו שפס ידו כלפי הסולת] והמעשה קמיצה היה רק ע"י האצבעות לא יקטיר ואם הקטיר הורצה²⁶.
- כג. קמץ מן הצדדין לא יקטיר ואם הקטיר הורצה²⁷.
- כד. הניח גב ידו על הסולת והכניס אצבעותיו לתוך הסולת ועי' האצבעות מעלה את הקמח לידו, לא יקטיר ואם הקטיר הורצה²⁸.
- כה. הרחיק אצבעותיו וקמץ פסול²⁹.
- כו. לכאו' באופן שקמץ וידו לא מלאה לא יכול להוסיף אח"כ לתוך הקומץ³⁰.
- כז. יל"ע אם קמץ וידו לא מלאה האם צריך לקמץ מחדש או שיכול לפתוח ידו ולהוסיף עוד³¹.
- כח. הדביק הקמץ לדפן הכלי וקמץ י"א שלא יקטיר ואם הקטיר הורצה³².
- כט. הפך הכלי על ידו וקמץ מתוכו ופיו למטה י"א שלא יקטיר ואם הקטיר הורצה³³.
- 23 מנחות י"א א' וכ"כ בליקו"ה, ועי' עבודת הקרבנות (ח"ב סי' ל"ה) ותפא"י (מנחות פ"א אות ל') שכ' שחופה ג' אצבעותיו על פס ידו ומכניס לסולת וניחא לשון הגמ' וקומץ, מיהו יל"ע איך יכנס הסולת בכה"ג ובפרט במנחות האפיויות.
- 24 רש"י (מנחות י"א א' ד"ה כדקמצי) כ' ז"ל מכניס צידי אצבעותיו, מיהו שאר ראשונים פירשו שמניח ידו מעל הסולת ומש"כ ר' אליקים יומא מ"ז ב' כ' ז"ל שמניח ידו על הסולת וכופף ידו כלפי הסולת, וכ"כ ראב"ד לתו"כ ומאירי יומא, מיהו ברמב"ם לא התבאר, וצ"ע.
- 25 לפי רש"י שצורת הקמיצה להכניס צידי ידיו אם מניח ידו על הסולת זהו ספק הגמ' בראשי אצבעותיו (וכ"כ ריטב"א יומא) והוה בעיא דלא איפשטא שפסק הרמב"ם לא יקטיר ואם הקטיר הורצה, מיהו לפי הראב"ד יל"ע מה סבר בצורת הקמיצה שכ' רש"י.
- 26 לפי הראב"ד לכאו' זהו ספק הגמ' בראשי אצבעותיו, וכן לפי רש"י לכאו' ג"כ בכלל הספק של הגמ', מיהו ר' אליקים שפירש מעשה הקמיצה כמש"כ הראב"ד פירש הגמ' באו"א ואולי ס"ל דבכה"ג כשר, רש"י וריטב"א יומא פירשו ספק הגמ' שהניח גב ידו על הסולת ודחק את ידו ועלה הסולת על ידו וקמץ, ורש"י בפירוש ב' כ' מצידו הכלי וכ"כ ר' אליקים, ויל"ע מה החיסרון בכך ואולי איירי שאוסף מצידו הכלי לקומץ, וצ"ב.
- 27 כן פירש רש"י את ספק הגמ' ממטה למעלה וכ"כ ריטב"א יומא, ור' אליקים פירש את ספק הגמ' בראשי אצבעותיו, (ועי' רמב"ם שהשמיט ספק זה, וצ"ע).
- 28 רמב"ם (מעה"ק פי"ג הי"ג) וכך פירש דברי הגמ' יכול מבורץ וברש"י בריטב"א כ' בסתמא שיוצא מכל צד, מ"מ משמע בלשון הרמב"ם שהוא פסול ואף אם לא יקטיר אלא יתר הוא פסול בקמיצה, ועי' אפיקי ים ח"ב ל' בקונטרס אחרון, וצ"ע.
- 29 שהרי בעי מעשה קמיצה.
- 30 יל"ד האם בעי מעשה קמיצה וכיון שידו לא מלאה לא חשיב מעשה קמיצה ובעי קמיצה חדש, ועי'.
- 31 מנחות י"א א' בעיא דלא איפשטא והרמב"ם (פסוה"מ פי"א הכ"ה) פירש על קמיצה.
- 32 עי' הערה קודמת.

מליקה על עוף טהור כדי להתלמד מו"מ בתשובת הגר"ח קניבסקי שליט"א

הרה"ג ר' אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א

האם מותר לעשות מליקה בעוף טהור כדי ללמוד צורת עשיית מליקה (א)

הנה כבר נודע בשער בת רבים פעולותיהם הברוכות של המכון החשוב "תורת הקרבנות" אשר הם פועלים גדולות ונצורות כו'.

והנה על של עתה באתי על אשר יזמו לערוך סדר מליקה בפועל ממש על תור או בן יונה, עבור הלומדים דיני המליקה, אשר יוכלו להבין היטב כל דיני חטאת ועולת העוף בצורה מוחשית ומעשית, הן בצורת אחיזת העוף והן במקום המליקה וצורתו וכן בכל ההמשך ההלכות של חטאת ועולת העוף. - אך שאלה זו עמדה בפניהם האם אכן ראוי וכשר הדבר לעשות מליקה על עוף הנ"ל, או שמא יש לחשוש בזה לצער בעל חי או שאר חשש איסור.

והנה כפי שנמסר לי מהמכון הנ"ל כמה ת"ח כבר פנו בשאלה זו למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א והורה להם לאיסור, מלבד באופן שישחטו קודם את העוף כדון, ורק אח"כ יערכו את המליקה בעוף השחוט, ושוב פנו אליו כעת וענה שאולי בעוף טמא מותר, והיו שמצאו מקור ממילה אחת בגמ' בבכורות ו' שעדיף צעב"ח בטמא ויש לברר (עכתו"ד). ואכן למעשה החמירו ועשו כהוראתו ותחילה הובא שוחט ושחט את העוף כדת וכדון, וגם כיסו את דמו ורק אח"כ עשו בו את המליקה.

וראיתי לנכון לברר סוגיא זו, ואגב יתבאר גם הנלענ"ד בכוננת מרן הגר"ח ק"ש שליט"א להקל יותר בעוף טמא מטהור, שאין זה מצד צער בעל חי, רק מטעם אחר.

***

האם מותר להרוג בע"ח טהור באופן שיתנבל או שיש קפיא דוקא לשוחטו

הנה לענ"ד עיקר השאלה הוא האם מותר לכתחילה להר בעל חי טהור הראוי לאכילה בנחירה או בעיקור סימנים וכדומה, או שמא לעולם יש להשתדל לשוחטו באופן שיהא ראוי לאכילה, אף כשאין מטרתו לאכול מבעל חי זה.

ולאחר החיפוש והעיון מצאתי כי דין זה תלוי במחלוקת הראשונים, והפוסקים דנו בזה בכמה מקומות בהלכות שחיטה וטריפות ועוד.

***

מחלוקת רש"י ותוס' האם מותר לעשות עיקור שיש בו טריפה

הנה מקור סוגיא זו היא במסכת עבודה זרה (י"א ע"א) בהא דאיתא שם עוקרים על המלכים, והובא שם ברייתא "עיקור שיש בה טריפה אסור, ושאין בה טריפה מותר",

ופירש"י: עיקור שיש בה טריפה - שהבהמה נטרפת בו אסור לעשותו ואף על פי שאין סופו ליהנות ממנה אסור לגרום לבהמה טריפות בידים.

עוד כתב רש"י בהמשך הסוגיא (י"ג ע"א): מן הארכובה ולמטה אבל עיקור שתטרף בו אסור לעשות כן בידים בבהמה ואף על פי שהיא אסורה בהנאה.

ואולם התוס' שם השיגו על רש"י ז"ל: ותימה וכי קדשים הם שיהא אסור לגרום להם טריפות ואי משום בל תשחית הוא אם כן היכי מוכח מהכא דמיירי בבהמה טהורה אפילו בבהמה טמאה נמי שייך איסור בל תשחית וכו'. - ולכן פירשו כונת הגמרא באו"א יעו"ש.

והריטב"א שם כתב שני דרכים בביאור טעם האיסור אליבא דרש"י ז"ל: עיקור שיש בה טריפה אסור. פרש"י ז"ל דאע"ג דאין סופן ליהנות ממנה אסור לגרום טריפות לבהמה בידים ע"כ, ואפשר דטעמא משום דהוי צער בעלי חיים טפי כשעוקרה במקום שעושה אותה טריפה, והכי אמרינן לקמן (י"ג א') גבי ההולכין ליריד של נכרים דקתני בהמה תעקר ודוק ותשכת, וי"ל עוד דטעמא דעיקור שיש בה טריפה שהוא אסור היינו משום בל תשחית, וכו'.

ובתוספות הרא"ש שם כתב: עיקור שיש בה טריפה אסור. פ"ה אסור לעשות ודייק דמיירי בטהורה דאי בטמאה מה לי יש בה טריפות ומה לי אין בה טריפות. אבל בטהורה שייך לחלק דאיכא בל תשחית כיון דאפשר למטה מן הארכובה דשריא באכילה (עכ"ל), וזהו כטעם השני בריטב"א, ובהמשך דבריו שם הביא פירוש התוס', והמאירי שם הביא רק את פירוש התוס'.

עוד יש לציין כי הרמב"ם בהלכות אבל (פי"ד הכ"ה) כתב: מלך שמת עוקרין סוס שהיה רוכב עליו, ועגלה שהיתה מושכת בקרון שהיה יושב בו מנשר פרסותיה מן הארכובה ולמטה מקום שאין עושה אותה טריפה, - ומדבריו משמע כדעת רש"י שיש איסור לעשות עיקור שיש בו טריפה, וכתב שם הכסף משנה שהטעם הוא כי היכי דלא לעבור בבל תשחית, והלחם משנה שם כתב: נראה מדברי רבינו דאית ליה כפירוש רש"י ז"ל בפ"ק דע"ז (דף י"א א) דאסור לאבד בהמה טהורה ולעשותה טריפה ולכן כתב דליהוי מן הארכובה ולמטה בטהורה, אבל התוס' כתבו דלא איכפת לן בהו ויכול לנשר אפילו מן הארכובה ולמעלה.

ועדיין יש לנו לברר האם להלכה חיישינן לשיטת רש"י והרמב"ם או לא, וכבר דנו בזה גדולי האחרונים וכפי שיתבאר.

***

נחירת התיישים באופן שיש לו סיבה שאינו רוצה לשחטם

הנה בשו"ת משאת בנימין (סימן כ"ה) כתב כך: ועל השאלה השניה אודות התיישים שרוצין לנחור אותם בשביל העורות הגם כי רבים וגדולים מזנדנזין בדבר ומימי לא

התוס', וגם המשאת בנימין והדרישה פשיטא ליה להיתר מכח ב' סוגיות אך הם לא הזכיר כלל מדברי רש"י ותוס'.

והנה הש"ך שם בסימן קי"ז (סק"ח) כתב כך: וכתוב בתשו' משאת בנימין סי' כ"ה בהג"ה דאסור לנחור תישים שצריך לעורות שלהן למכור אח"כ הבשר לעובד כוכבים דמקרי מכין מלאכתו בדבר האיסור וכ"כ הב"ח בא"ח סימן תקנ"א סעיף י' ע"ש (עכ"ל), ואין הכרח שחשש בזה לדיעה א' ברש"י רק כוונתו למש"כ הב"ח בסו"ד. וראה גם בנקודות הכסף מה שהשיג על הט"ז טגם שם משמע שכוונתו מצד איסור סחורה יעו"ש [וראה להלן הבנת התבו"ש בדעת הש"ך].

ובשו"ת עבודת הגרשוני (סימן י"ג) הביא ראיות להתיר נחירת תישים, ובסו"ד כתב כך: זה נ"ל להלכה למעשה, אבל מ"מ זה לי יותר מעשרים שנה שלא רציתי להתיר למי שיבוא לשאול אף אם ישתכר בנחירה יותר מדמי הבשר כיון שיצא מפה קדוש מ"ו ח"ז זצ"ל לאיסור בב"ח שלו בא"ח סי' תקנ"א ע"פ פירש"י, אבל לא מחיתי במי שנהג היתר כי משום מה יש למחות בננהגי היתר, אי משום שאסור לעשות בהמה בריאה טריפה כמו שפרש"י ולפי הבנתו של מוח"ז אסור אפילו משתכר בכך, הלא התו' דחו פירש"י בשתי ידיים ולא מצאנו לו חבר בדבר זה, הגם שלכאורה גם הרמב"ם ס"ל כן שכתב בסוף הל' אבלות - משמע שס"ל שאסור לעשות בהמה טהורה טריפה בידים כמו שפירש"י, מ"מ יש לפ' דברי הרמב"ם שבמקום שהוא משתכר מותר לעשותה טריפה כמ"ש לעיל לפירש"י, ועוד נלפע"ד שיש לישב דברי הרמב"ם שס"ל שאין אסור לעשו' בהמה טהורה טריפה אלא משום בל תשחית - כללא דמילתא ש"ל שלדעת הרמב"ם אין איסור לעשות בהמה טהורה טריפה אלא משום ב"ת ממילא היכא דלא שייך ב"ת ליכא איסורא שלא לעשותה טריפה א"כ י"ל שגם לפי דעת מוח"ז בפירש"י הוה אסור לגרום טריפה בבהמ' טהורה כלל אפילו במקום שמשתכר, מ"מ י"ל שלדעת הרמב"ם אינו כן רק שהוא מפרש הרמב"ם כמו שפירשנו, אבל דעת רש"י א"א לפר' כן שרש"י כתב אלמא מדאסר לטורפה בבהמה טהורה עסקין וכו', עוד נלע"ד ראי' שמותר לנחור בהמה וכו'.

ובספר אליה רבה סימן תקנ"א (סקכ"ט) כתב לדחות ראיות הב"ח, דטעמא דרש"י משום בל תשחית כמ"ש תוס' שם [ד"ה עיקור] וכן בספר תורת חיים [ע"ז שם]. וכבר נודע בדבר שיש לו הנאה אין איסור משום בל תשחית, ורש"י ע"כ מיירי בדבר שאין לו הנאה. ותדע כי יהיה רש"י נגד הש"ס חולין דף כ"ח [ע"א] דמתיר לעקור בשביל לצבוע, וכן פסק בדרישה ליו"ד סי' כ"ח [סק"ו] ותשו' משאת בנימין סי' כ"ה.

(המשך בגליון הבא אי"ה).

שמעתי דבר ברור לאיסור ולא להיתר. מ"מ לבי נוטה להיתר יותר מלאיסור כאשר כתב גם כן מעלת כבוד תורתך, אך לא מטעמא דידך כו' אבל נראה להביא ראי' מפרק השוחט. דתניא השוחט וצריך לדם חייב לכסות. כיצד יעשה או נוחרו או עוקרו ומוקי לה התם בחיה דצריך ללבא ופרש"י צבע עור אדום הרי שמעינן דלצורך צבע אדום דהיינו כדי להרוויח שרי לנחור ולעקור. ע"כ נראה דהמקיל לא הפסיד. דברי הק' בנימין אהרן ב"ר אברהם סלניק ז"ל: [וראה בהמשך דבריו שם מש"כ עוד באופן שרוצים למכור הנבילות לנכרים שאז יש לדון מצד איסור סחורה בדברים אסורים], וכ"כ הדרישה ביו"ד סימן כ"ח (סק"ו).

אכן הב"ח באו"ח סימן תקנ"א (אות י') ז"ל: ומי שיש לו תישים שזמנן הגיע לשחטן ולמכור העורות מראש חודש ואילך ורוצה ליתן לקצב גוי לנחור נראה דכיון דישראל אסור לנחור וכדתניא עיקור שיש בה טרפה אסור ושאין בה טרפה מותר ופירש רש"י בפרק קמא דעבודה זרה (דף י"א א) עיקור שיש בה טרפה שהבהמה נטרפת בו אסור לעשותו ואף על פי שאין סופו ליהנות ממנה אסור לגרום טרפות לבהמה בידים עכ"ל וכל שאסור לישראל עצמו אסור לומר לגוי לעשותו בשלו וכל שכן הכא דסופו ליהנות מהן ואף על פי שהתוספות (ד"ה עיקור) הקשו על פירוש רש"י והתירו לגרום להם טרפות יש לנו לתפוס כרש"י לחומרא ואף לפירוש התוספות כיון שנהנה אסור לעשות סחורה בנבלות וטרפות כמבואר ביורה דעה סימן קי"ז.

אכן הט"ז שם בסימן קי"ז (סק"ד) כתב כך: נשאלתי על דבר התישים הגדולים שבגליל זה דרכן של הבעלי מלאכות שלא לקנות העורות אלא כשנוחרים אותם אבל לא שחוטין מפני שמתקלקלים קצת ע"כ יש להסתפק אם יכול ישראל לנחור התישים בשביל זה או לא. נראה לי דהיתר גמור הוא דאי ניחוש לבל תשחית וכדרך שכתבתי בס"ס הקודם לזה בשם התוספות דלא ישקה מים מגולים אפי' לבהמה טמאה זה אינו דהא יש לו הנאה מזה ואין כאן בל תשחית וכמ"ש בסמ"ג לאוין סי' רכ"ט שכל שיש לו הנאה מרובה מהשחתה אין כאן איסור בל תשחית, וכן איתא בתוס' דעבודת כוכבים (דף י"א) דיבור המתחיל עיקר כו' דמותר לעשות הבהמה טריפה, והכי נמי מצינו פ' השוחט (דף כ"ח) השוחט וצריך לדם נוחר או מעקר ומפ' לה התם בחיה וצריך לדם לצבוע בו צמר ה"נ ממש דכוותיה וכן בפרק כיוסוי הדם (דף פ"ה) שהתיר ר' לר' חייא לטרופי החיה ולשוחטה ולהוציא דמה ולצבוע בו צמר. ואי משום שאין עושין סחורה בנבלות וטריפות ג"כ אינו שייך כאן וכו', וראיתי בתשובה נדפסת מחדש להרב ר' בנימין ז"ל התיר ג"כ נחירת התישים, אך שבהג"ה שם וכו'.

והרי לנו מחלוקת מפורשת בין המשאת בנימין והדרישה והט"ז להב"ח, כי הב"ח חשש לשיטת רש"י שאין לעשות טריפה בבהמה טהורה, והט"ז הביא ראיה להתיר מדברי

גפן של זהב תמיהות וקושיות בהלכה

הרמב"ם בהל' פסוה"ק פי"א הט"ו מנחה שקמצה פעמים כשירה, והקשה הקר"א דקומץ אחד אמר רחמנא ולא שני קמצים, אמנם להאמור י" באופן שקמץ מתחילה ע"מ שלא להתיר כל השיריים ואח"כ חוזר וקומץ, אמנם במשל"מ שם כ' שעיקר הנוסחא היא מנחה שהקטיר קומצה פעמים כשירה ולפ"ז לק"מ.

***

בענין שלא לשמה במנחת חינוך

עוד יל"ע במנחת חינוך שמקריב הכהן היום שמתחנך לעבודה ולגירסת הגר"א בתוספתא כהן שלא נתחנך ועבד עבודתו פסולה, מה הדין אם חשב בה מחשבת שלא לשמה האם דינה כשר ולא עלה כשאר המנחות, או"ד כיון שאילו לא עלתה הרי לא נתחנך הכהן ואם לא נתחנך אין בידו לפסול המנחה דאין מחשבה פוסלת אלא במי שראוי לעבודה כמבואר במנחות ה' ב' וא"כ א"א שתפסול מחשבתו דממ"נ אין זה מחשבה, וצ"ע.

***

בענין קומץ ע"מ שלא להתיר שיריים

הרה"ג רבי ישעיהו כ"ץ שליט"א

ש לעיין מה הדין בכהן שקמץ ע"מ שהקומץ לא יתיר את כל השיריים באכילה האם מהני כוונתו והשיריים אסורין או לא, דלכאור' היה נראה שאין בכחו להחליט אם השיריים מותרין אלא ממילא אחר הקמיצה השיריים מותרין, וכדמצינו במנחות י"ג ב' שקומץ כנגד שוחט וכשם שבשחיטה הבהמה מותרת אף אם יכוין שלא להתירה ה"ה בקומץ לא תליא בכוונתו כלל, אמנם יש לדון ממש"כ התוס' יומא מ"ז ב' ד"ה הדר שיש צד בגמ' שאם קמץ הכהן ועלה בידו יותר משיעור הקומץ הרי זה טבל כמו מרבה במעשרות שפירותיו מתוקנין ומעשרותיו מקולקלין, וה"נ מה שלקח יותר על הקומץ תלוי בדעתו של כהן ואין דעתו שיהא מן הקומץ ולקח מן השיריים, ומשמע שעכ"פ בנתכוין שלא להתיר שיריים מהני דעתו של כהן שלא יהיו מותרים, וצ"ע.

ולכאור' את"ל דמהני כה"ג יל"ד בהנך שיריים מה דינם האם צריכים קומץ אחר שיתירם או שאין להם תקנה, ונה"כ

ספרים חדשים בהלכות הקודש והמקדש

אוצר דינים תורת הקרבנות - הלכות הפסולים לעבודה. מקיף את כל הלכות האנשים הפסולים לעבודה בכל עניניהם בקודש ובמקדש, לענין עבודת הקרבנות, עבודת לויים, הבאת קרבנות, כניסה למקדש ואכילת קדשים. נכתב בס"ד מתוך עמל ויגיעה בסוגיות הש"ס, הראשונים והאחרונים שעסקו בנושאים אלו, ע"י ידידנו הרה"ג רבי מאיר רפאל שליט"א מכולל פוניבז', ויצא לאור ע"י המכון. ניתן להשיג בבני ברק אצל המחבר בטל' 054-8414392 או בחנות ספרים סאטמאר רח' קדושת יו"ט 7.

ספר כללי דיחוי - בקדשים במצוות ובאיסורים. בירור כל דיני דיחוי בקדשים ובשאר מצוות לפרטי פרטים. נכתב ביד אמן דבר דבור על אופניו ע"י הרה"ג רבי אברהם רוזנר שליט"א. ניתן להשיג בירושלים אצל המחבר בטל' 058-3233977, או בבני ברק ברח' בית הלל 3.

חוברת "והשב את העבודה" - חוברת תמונות מפוארת לפי סדר משניות 'איזהו מקומן', לצורך המחשת עבודת הקרבנות במקדש, בצירוף מבנה העזרה בבית שני ובית שלישי ומבנה המזבח וכלי המקדש. יצא לאור בס"ד ע"י מפעל 'מראה כהן' שע"י מכון תורת הקרבנות, ללומדי דף היומי בסדר קדשים ולכל החפצים להבין היטב את פרק המשניות איזהו מקומן הנאמר בכל יום לפני תפילת שחרית. פרטים במוקד המכירות של תורת הקרבנות: 052-7653813

בקרב תופיע חוברת נוספת **"והשב את העבודה"** על סדר הקרבת המנחות. עדכונים בקו המידע של "תורת הקרבנות" 077-2261034.

לעדכון ספרים חדשים בהלכות הקודש והמקדש
נא לשלוח עותק למערכת בדוא"ל: korbanot@okmail.co.il

והשב את העבודה מפעילות המכון בחדשי הקיץ

מפעילות המכון בחדשי הקיץ

גודל התועלת היוצאת ללומדי סדר קדשים עם פרטי ההלכות הנדרשות בעבודת הקרבנות.

דברי ברכה למעמד ולכבוד לומדי הדף היומי נשא הרב אברהם רובינשטיין שליט"א מ"מ ר"ע בני ברק, כאשר לאחר מכן הוקרנה המצגת הייחודית והמרתקת בשילוב קטעים מהדגמות חיות, אשר נתנו הסבר מקיף על עבודת הקרבנות במקדש למאות הלומדים שנכחו במקום.

כינוסי הכנה דומים התקיימו בטבריה, אלעד, חיפה וביתר בראשות הרבנים המקומיים שליט"א, וכן התקיימו מספר כינוסים בבני ברק, בביהכ"ס חמדת צבי, בביהכ"ס משכנות יעקב, בביהכ"ס הראשונים, ובביהכ"ס המרכזי בשיכון ה' בבני ברק בראשות הגאון רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א.

ראשי 'מכון תורת הקרבנות' מביעים את ברכתם להרב אברהם רובינשטיין שליט"א שנטל תחת חסותו את המעמדים הנפלאים לתועלת הציבור הענק, כאשר בכך הוא ממשיך את משנתו להיות לעזר ולסיוע בכל הקשור להאדרת התורה בעיר בני ברק, ועל כך יבורך מן השמים.

לקראת חג השבועות נערך כנס בביה"ס תפארת תמר בו הומחשו ד' עבודות הקרבן וכן תנופת שני כבשים עם שתי הלחם שנאפו במיוחד בגודל הראוי, שתי הלחם עוררו התענינות מיוחדת בציבור ובשיעורים שנערכו בחג השבועות הם העברו משיעור אחד למשנהו תוך כדי שהנכחים מעוררים שאלות שונות באופן התנופה ובדינים השונים.

בצום י"ז בתמוז נערכה המחשה של מליקת חטאת ועולת העוף וכן הזאה ומיצוי, שיסוע והסרת המוראה והנוצה, ולאחר מכן נערך כנס גדול בביהכ"ס איצקוביץ בב"ב בו הומחשו דיני המליקה על עופות שחוסים (ראה מאמר בתוך הגליון).

לקראת התחלת מסכת מנחות יוצאת לאור החוברת המפוארת והשב את העבודה מנחות הכוללת תמונות הממחישות את כל סדר עשית המנחה החל מהכנת המנחה, הבאתה למקדש, ג' מתנות השמן, בלילה, לישה, אפיה בתנור מחבת ומרחשת, פתיחה, קמיצה, קידוש הקומץ, הקטרה ועוד, החוברת עברה ביקורת של ת"ח שהכינו את התפעלותם מהדייקנות הרבה והבהירות המיוחדת. כמו"כ יו"ל דיסק מיוחד המבאר היטיב את כל סדר עשית המנחה יהיה ניתן להשיגו בחנות תוקביט רח' ר"ע 90 טל: 050-4145873.

בתחילת חודש ניסן בימים הקודמים לחג הפסח, כאשר כולם חשו את הציפייה העמוקה לביאת המשיח ולהקרבת קרבן פסח, התקיימו בס"ד כינוסים רבים ברחבי הארץ המדגימים בצורה מוחשית את סדר הקרבנות קרבן פסח, בשיתוף הרה"ג רבי אמיתי בן דוד שליט"א עם רבני המכון. הכמיהה הגדולה לדעת את הלכות הקרבנה למעשה, הביאה את לומדי המכון לבקש את הסוגיות עד לפרטי פרטים, על מנת לבאר לציבור את שלבי הקרבנות הפסח עד ההכנה לצלייתו, בליווי הסברים על כבש חי וחלקי כבש שהובאו למקום לצורך מטרה זו.

כינוסים השונים שהתקיימו בבני ברק, ירושלים, אשדוד ומודיעין עילית, נמסרו שיעורי הלכה ומשאות חיזוק על ידי הרבנים הגאונים, הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א אשר קיבל לידיו את הזרוע לחיים והקיבה (הנהוגים בבהמת חולין), הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א שקיים בפועל את נתינת המתנות לכהן, הגאון רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א, הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א והגאון רבי איתמר גרבוז שליט"א.

קרוב לאלף משתתפים נקבצו ובאו לכינוסים הייחודיים בערים המרכזיות, בהשתתפות רבנים וראשי ישיבות שליט"א אשר עוררו את הקהל בזמן מרוםם שכזה על חובת הציפייה ועל ההכנה המעשית המוטלת על כל אחד בלימוד הלכות הקרבנות על מנת לקיים הלכה למעשה.

לקראת לימוד סדר קדשים בדף היומי בתחילת חודש אייר, התכנסו מאות מתושבי בני ברק לכינוס אדיר וייחודי שנערך ע"י המכון. הכינוס שהתקיים לקראת תחילת לימוד סדר קדשים בדף היומי, נועד במטרה לעודד את לימוד הקדשים כהכנה לבניין ביהמ"ק ולהקרבת הקרבנות, וכדי לעורר ולחזק את הציפייה לגאולה קרובה.

כינוס המרכזי באולמי 'אור ברכה' בהשתתפות מאות לומדים, הוקרנה מצגת ייחודית ביותר על בית המקדש והקרבנות בפועל. פרקי התהלים שפתחו את הכינוס נאמרו ברגש רב מתוך תפילה עמוקה שנוכח בקרוב לראות בגילוי כבוד מלכות שמים ומלכות בית דוד ובניין בית המקדש. את דברי הפתיחה לסדר קדשים נשא הגאון הגדול רבי חיים פיינשטיין שליט"א ראש ישיבת עטרת שלמה, אשר הקיף ביד אמן את כל הלכות הקרבנות למיניהם עד לפרטי פרטים. לאחר מכן השמיע מדברותיו הגאון רבי חיים דוד קובלסקי שליט"א ראש 'מאורות הדף היומי' שעמד בדבריו על מעלת לימוד דיני הקרבנות, והסביר את

חלק מהקהל העצום שגדש את אולמי 'אור ברכה' בהמשתתף סדר קרבן פסח

הגאון רבי דוד כהן שליט"א נושא דברים לפני קיום מצות זרוע לחיים וקיבה מימיו יושבים הגאונים רבי שרגא שטיינמן ורבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א